

СТАН НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ «ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ»

Особливо гостро питання регулювання бухгалтерського обліку стоїть в умовах «гібридної війни», що призвела до окупації державних територій, бойових дій та антитерористичної операції на Сході України. В першу чергу, це пов'язано з відсутністю будь-яких нормативно-правових норм, щодо діяльності підприємств на окупованих територіях або взаємодій з такими підприємствами.

Актуалізація проблем саме механізму нормативно-правового регулювання пов'язана з тим, що для реформування бухгалтерського обліку в Україні не достатньо лише формування та удосконалення джерел права, яке регулює бухгалтерський облік. Є потреба в комплексному дослідженні механізму нормативно-правового регулювання як складової національної системи бухгалтерського обліку.

Регулювання бухгалтерського обліку є об'єктивною властивістю та складовою національної системи бухгалтерського обліку. Варто зазначити, що реформування бухгалтерського обліку через формування нових підходів до його нормативно-правового регулювання є об'єктивним процесом в розвитку соціально-економічних відносин та супроводжується реформуванням всієї економічної системи. Адже, система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку є настільки ж важлива, як і правове забезпечення соціально-економічних відносин.

Бухгалтерський облік охоплює різний спектр об'єктів економічної системи, а облікова інформація є об'єктом інформаційних інтересів учасників господарських відносин. Саме тому нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку є різностороннім та охоплює різні види права та законодавства. Зазначене актуалізує проблеми ідентифікації джерел права за окремими елементами системи бухгалтерського обліку та обґрунтування кожного елементу як окремого об'єкту нормативно-правового регулювання.

Система нормативно-регулювання бухгалтерського обліку може носити двоякий характер: по-перше, визначати напрями трансформації складових системи бухгалтерського обліку; по-друге, власне змінюватися під впливом розвитку методологічні та методики бухгалтерського обліку. Зазначене обумовлено завданнями, які покладаються на систему бухгалтерського обліку та які трансформуються в умовах зміни системи соціально-економічних відносин.

Сьогодні облікова інформація спроможна: як забезпечити динамічний розвиток підприємства, так і привести до його банкрутства, а в результаті й до кризи не лише державної, але і глобальної економіки; як створити соціальний конфлікт, так і налагодити соціальний консенсус суспільстві; як зруйнувати природні системи, так і забезпечити високий рівень екологічної безпеки. Відповідно, якщо змінюється система управління, її стратегічні цілі змінюються й

складові системи бухгалтерського обліку. В загальному розумінні складовими системами бухгалтерського обліку є:

- об'єкт бухгалтерського обліку, який залежить від системи управління та специфіки соціально-економічних відносин;

- суб'єкт бухгалтерського обліку, який виконує покладені на нього функції та приймає рішення щодо обрання методології бухгалтерського обліку;

- методологічна дія, тобто методологія бухгалтерського обліку від застосування, якої залежить спектр та якість інформації, яка генерується в системі бухгалтерського обліку;

- зворотний зв'язок, який реалізується через систему прийнятих управлінських рішень різними учасниками господарських відносин на основі бухгалтерської інформації.

Складність вивчення системи бухгалтерського обліку як об'єкту нормативно-правового регулювання полягає в тому, що система бухгалтерського обліку є міждисциплінарною, складною, динамічною та залежною від спектру різноманітних факторів економічного, соціального та екологічного середовищ.

Міждисциплінарність бухгалтерського обліку як функціональної економічної науки обумовлюється ще й його роллю та значенням в системі економічних наук та суспільною значимістю. Так, будучи функціональною економічною наукою бухгалтерські наукові дослідження апріорі повинні мати дисциплінарний характер, що дозволить сформувати інформаційний простір вирішення соціально-економічних проблем в суспільстві.

Зважаючи на це система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку також є різновекторна та охоплює різні галузі права. Говорячи про суто бухгалтерське законодавство, варто вивчати лише сукупність нормативно-правових актів, які регулюють його методологію, методіку та організацію.

Наслідки бойових дій та окупації державних територій є особливим об'єктом бухгалтерського обліку й відповідно така підсистема облікового відображення виступає складовою бухгалтерського обліку. Оцінка сучасного стану нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку вказує на відсутність законодавчих положень, які б визначали комплекс організаційно-методологічних положень генерування інформації про вплив наслідків бойових дій та окупації державних територій на господарську діяльність підприємств. Це зумовлює проблему недовіри до системи бухгалтерського обліку й, відповідно, зниження рівня інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.